

HANDLINGSPLAN FÖR ATT SKAPA BRA SKOLBIBLIOTEKSVERKSAMHET

Bakgrund

Det finns lagar och riktlinjer som specificerar vad Eksjö kommuns skolor har att förhålla sig till gällande skolbibliotek.

Bibliotekslag (2013:801)

10 § Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Skollagen (2010:800)

36 § Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Skolbiblioteket som pedagogisk resurs

”Forskning visar att skolbiblioteket kan utgöra en betydelsefull pedagogisk resurs som bidrar till elevers lärande. Några förutsättningar är särskilt viktiga för att skolbiblioteket ska kunna bidra till att utveckla exempelvis elevernas språkutveckling, läsförmåga och informationskompetens. Dessa är att det finns tillgång till skolbibliotekarie, att samverkan sker mellan skolbibliotekarie och lärare, samt att skolbiblioteket har legitimitet i skolan och stöd från skolledningen. Vidare behövs relevanta digitala och fysiska resurser samt att skolbibliotekets lokal är ändamålsenlig utifrån olika elevgruppers behov. Enligt Skolinspektionens bedömning finns det emellertid flera signaler som visar att skolbibliotek inte används som en pedagogisk resurs eller integreras i skolans undervisning i alla ämnen.” (Skolinspektionen, s. 5).

Läroplan för grundskola, förskola och fritidshem 2011 (Lgr 11)

”Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet, med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.” (Lgr 11, s. 7)

”Rektorn har [...] ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg.” (Lgr 11, s. 16)

”Rektorn har [...] ett särskilt ansvar för att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. (Lgr 11, s. 17)

Nationella biblioteksstrategin

I förslaget till den nationella biblioteksstrategin som överlämnades till regeringen i mars 2019 står det skrivet om skolbiblioteket som funktion.

”Skolan behöver en utbyggd, välfinansierad och med pedagogiken integrerad skolbiblioteksverksamhet. Varje elev i grundskola och på gymnasiet ska ha likvärdig tillgång till en välfungerande skolbiblioteksverksamhet. Utbildade bibliotekarier, rätt utrustning och medier, ändamålsenliga lokaler samt stöd från ledningen bidrar klart till bättre målresultat för eleverna. Väl fungerande skolbibliotek är avgörande för att öka likvärdigheten i undervisningen.” (Demokratins skattkammare 2019, s. 16)

Var är vi?

Det är en demokratisk rättighet att kunna läsa med förståelse. Alla barn går i skolan så här finns möjligheten att aktivt arbeta med läsförståelsen för att utjämna skillnader. Den nuvarande och gällande biblioteksplanen för Eksjö kommun är en reviderad och uppdaterad version av biblioteksplanen som arbetades fram 2014 och gäller från 2019 fram till 2022. Denna handlingsplan är kopplad till kommunens biblioteksplan och gäller för grundskolorna i kommunen. För gymnasiet gäller ett annat avtal eftersom stadsbiblioteket är ett integrerat folk- och gymnasiebibliotek.

Eksjö kommun behöver förbättra förutsättningarna och utveckla undervisningen så att barn och ungdomar blir bättre på att läsa – både fack- och skönlitteratur. Läsförståelse och skrivförmåga är avgörande för elevernas lärande i alla skolämnen.

Standarden på skolbiblioteken i kommunen är mycket skiftande och det pågår ett arbete för att förbättra standarden på skolbiblioteken utifrån de resurser som finns på den aktuella skolan. I det arbete som skolbibliotekssamordnaren tillsammans med kommunens skolbibliotek genomför arbetas det för att skolbiblioteken ska få en allt mer framträdande roll inom skolans verksamhet. Både när det kommer till att vara en resurs i undervisningen men även till skolbibliotekets inverkan på elevers läslust. Skolorna i Eksjö kommun har kommit en bit på väg genom att rektorer och lärare fått en medvetenhet kring vad skolbiblioteksverksamheten kan bidra med men samtidigt är det en del praktiskt arbete som kvarstår.

Vart ska vi?

Alla elever ska ha tillgång till en bra skolbiblioteksverksamhet på den egna skolan.

Målkriterier för bra skolbiblioteksverksamheter i Eksjö kommun.

- Skolbiblioteksverksamheten är en resurs i undervisningen.
- Lokalen är tillgänglig under hela skoldagen, centralt belägen, inbjudande och funktionell.
- Attraktivt mediebestånd i tryckt och digital form som matchar skolans storlek och behov.
- Är tillgänglig för alla elever genom att verksamheten är anpassad till elevernas behov och intresse. Fokus på flerspråkighet, pojkar/flickor och elever i behov av särskilt stöd.
- Stimulerar elevernas läslust, läs- och skrivförmåga och språkutveckling.
- Erbjuder stöd till enskilda och grupper i deras lärprocesser.
- Samverkar med folkbiblioteket för att ta vara på kommungemensamma resurser.
- Samverkar med skolledning, personal och elever kring elevernas lärande.
- Kompetent personal med tid för sin uppgift – skolbiblioteksansvariga.
- Arbetar för att stärka elevernas digitala kompetens genom att vara en resurs för att öka informationskompetensen hos elever och skolans personal, samt stimulera till kritiskt tänkande.

Hur gör vi?

Skolbibliotekets uppdrag är kopplat till skolsituationen. Målgruppen är elever och lärare. Biblioteket ska vara en del av det team som jobbar för elevernas måluppfyllelse. Utgångspunkt är de läroplaner, ämnesplaner och kursplaner som är aktuella för skolan.

För att kunna nå de satta målkriterierna gällande skolbiblioteksverksamhet i Eksjö kommun finns en skolbibliotekssamordnare anställd sedan våren 2016 som är placerad på Eksjö stadsbibliotek. Arbetsbeskrivning se bilaga 1.

Varje skola ska med rektor, skolbiblioteksansvariga och skolbibliotekssamordnaren ha upprättat en lokal handlingsplan för sin skolbiblioteksverksamhet. Dessa lokala handlingsplaner utgår från denna handlingsplan och konkretiserar hur den specifika skolan ska arbeta med målkriterierna för bra skolbiblioteksverksamhet i Eksjö kommun.

Samverka med folkbiblioteket se bilaga 2.

Ambitionen är att skolbiblioteken får likvärdiga grundförutsättningar vad gäller bemanning och medieanslag. Riktmarke se bilaga 3.

Uppföljning

Handlingsplanen för bra skolbiblioteksverksamhet ska årligen aktualitetsprövas. Ansvar för detta ligger hos skolbibliotekssamordnaren med stöd av grundskolechefen.

Skolornas lokala handlingsplaner ska ses som levande arbetsdokument som vid varje läsårsstart aktualitetsprövas. Ansvar för detta ligger hos skolans rektor och skolbiblioteksansvarig med stöd av skolbibliotekssamordnaren.

Bilaga 1. Arbetsbeskrivning skolbibliotekssamordnare, placerad på folkbiblioteket

Skolbibliotekssamordnaren är en brygga mellan folkbibliotek och skolbibliotek.

Skolbibliotekssamordnaren har tillgång till de resurser på folkbiblioteket som är relevanta för skolan.

1. Stöd och service till skolbiblioteksansvariga, rektorer och pedagoger inom förskola och grundskola.
2. Driva utvecklingsprojekt omkring läslust och informationskompetens.
3. Samordning och stöd vid inköp av medier och utveckling av digitala hjälpmedel.
4. Samordna frågor som rör skolbiblioteken.
5. Arbeta för att öka elevernas informationskompetens - kritiskt tänkande och informationssökning.
6. Arbeta för att öka elevernas läslust och läsförmåga.
7. Samverka med folkbibliotek, regionbibliotek, mediacenter och andra viktiga parter.
8. Arrangera författarbesök och andra aktiviteter för att öka läsintresset i skolan, med skolans medel.
9. Samordna utbildning för skolbiblioteksansvariga.
10. Informera om språkutveckling på skolor och förskolors föräldramöten.
11. Utarbeta lokala handlingsplaner för varje skolbibliotek tillsammans med rektor och skolbiblioteksansvariga.

Bilaga 2. Samverkan skolbibliotek och folkbibliotek

Folkbibliotekens uppdrag gentemot skolan är att vara en kompletterande resurs till skolbiblioteken. Folkbibliotekets mediebestånd för barn och unga är anpassat efter deras läsning på fritiden. Följande gäller för samarbetet:

1. Regelbundna träffar om medier och olika samarbetsfrågor, en per termin. Ansvar skolbibliotekssamordnaren tillsammans med folkbibliotekets barn- och ungdomsbibliotekarie.
2. Samordna kompetens och resurser kring läs- och skrivutveckling och pedagogisk IT-användning samt att stödja nytänkande i skolbiblioteksverksamheten. Ansvar skolbibliotekssamordnaren.
3. Planerande och genomförande av lovaktiviteter för barn och unga. Ansvar barn- och ungdomsbibliotekarien tillsammans med skolbibliotekssamordnaren.
4. Bokbussen prioriterar förskolor och skolorna i Hult och Höreda.

Årligen utvärderas samverkan mellan skol- och folkbiblioteken.

Folkbiblioteken erbjuder:

0-6 år

- Teater.
- Bokdeposition till BVC, Familjecentralen och Öppna förskolan.
- Babybokprat på Öppna förskolan, två gånger per termin.
- Språkkassar i samarbete med logoped till föräldrar.
- 1-åringar får en inbjudan via BVC att hämta en bokgåva på biblioteket.
- Språklust, ett samarbete mellan logoped, BVC och biblioteket för att nå barn med språkstörning.
- Läs- och lekväskor.

Förskoleklass - 6-åringar

Skapa läslust. Alla 6-åringar får en bokgåva och bjuds in till biblioteket för en aktivitet.

Årskurs 3

Alla bjuds in via sin skolklass för att få lånekort och grundläggande bibliotekskunskaper.

Hela grundskolan

Sommarboken - för att behålla läsandet under sommarlovet.

Stöd till skolorna när det gäller litteratur på andra språk eller anpassade medier.

Ansökan om inköpsstöd till folk- och skolbibliotek från Kulturrådet.

Stöd vid läsprojekt och teman, klassbesök enligt överenskommelsen med skolan.

Bilaga 3.

Skola	Mål tim	Kr medier 19	Medier mål	Elever åk Fk-9 okt 2018
Furulundsskolan	9,7 h	10 000	29 100	291
Grevhagsskolan	11,5 h	14 000	34 600	346
Hultsskolan	3 h	5 000	9 500	95
Höredaskolan	3,8 h	3 000	11 500	115
Ingatorpsskolan	4,5 h	5 000	13 500	135
Linnéskolan	8 h	16 000	24 300	243
Norrtullsskolan	10, 3 h	25 000	31 100	311
Prästängsskolan	16, 4 h	30 000	49 400	494

Mål tim är personaltimmar räknat på 2 minuter per elev och vecka.

Kr medier 19 är medieanslag 2019 exklusive kulturrådspengar. För vissa av skolorna ingår även budget för bibliotekssystemet Cicero i medieanslaget.

Mediemål är 100 kronor per elev och år. Enligt Kungliga bibliotekets statistik är kostnaden för fysiska medier på skolbiblioteken nere på 97 kronor per elev och år.

Källor

2018 års biblioteksstatistik

Bibliotekslag (2013:801)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011

Nationell biblioteksstrategi – Demokratins skattkammare

Skolinspektionen – Skolbiblioteket som pedagogisk resurs

Skollag (2010:800)

Så skapar du ett skolbibliotek i världsklass